

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Кафедра фінансів і банківської справи
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України
Національний університет «Львівська політехніка»
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Євразійський національний університет імені Л.Н. Гумільова (Республіка Казахстан)
Коледж міжнародного бізнесу Словаччини у Пряшеві (Словацька республіка)
Мідлсекський університет у Лондоні (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)
Південно-східний європейський університет (Республіка Македонія)
Полоцький державний університет (Республіка Білорусь)

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА: ВЕКТОР РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції

(26 квітня 2017 р., м. Ужгород, Україна)

Ужгород - 2017

**УДК 336 (477) (063)
Ф59**

Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 5 від 27 квітня 2017 року.

Відповідальний за випуск:

Варцаба Віра Іванівна — завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д.е.н., доцент.

Редакційна колегія:

Пойда-Носик Ніна Никифорівна — професор кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент.

Чубарь Оксана Геннадіївна — доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент.

Огородник Валерія Олегівна — доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент.

Заславська Ольга Ігорівна — доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ», к.е.н.

Стегура Віктор Вікторович — викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Лийзьо Наталія Василівна — лаборант кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Ф59 Фінансово-кредитна система: вектор розвитку: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26 квітня 2017 р.) – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. – 284 с.

Збірник укладено за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-кредитна система: вектор розвитку», яка відбулася 26 квітня 2017 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансово-кредитної системи держави та регіонів, які охоплюють: управління державними фінансами; проблематику розвитку грошово-кредитного ринку; вдосконалення механізмів фінансового менеджменту підприємництва; розбудову ринку страхових послуг; актуальні питання зміцнення фінансової безпеки; тенденції розвитку зовнішньоекономічних відносин, що в сукупності виступають ключовими факторами процесу перебудови національної та глобальної моделі фінансово-кредитних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

УДК 336 (477) (063)

ISBN 978-617-7333-37-0

© Автори тез, 2017
© ДВНЗ «УжНУ», 2017

Колесник О.О., Скобелєва А.С. РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У ГЕНЕЗІ КРИЗОВИХ ЯВИЩ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ	75
Кукса В.М. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ	77
Лебеза Н.Е. КОРПОРАТИВНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ЗАЛУЧЕННЮ КОШТІВ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТІВ	78
Мамедов С.Г. СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОЇ АДАПТАЦІЇ БАНКІВ В УКРАЇНІ	80
Махмудова М.А. МЕТОДИ СОКРАЩЕННЯ ДЕФИЦИТА ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ	82
Мостіпака О.В. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ЯК ВИХІДНЕ НАЧАЛО ДИСБАЛАНСІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	83
Обравит В.І. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ ЗГІДНО РІЧНИХ ЗВІТІВ НКЦПФР	85
Огородник В.О. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЗАКАРПАТТЯ	87
Омарова О.Ф. ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ И УЧЕТА КРЕДИТНЫХ ОПЕРАЦИЙ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА	88
Осташ С.В. ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	90
Рад Н.С. ПЕНСІЙНА СИСТЕМА ТА ФІНАНСОВИЙ РИНОК В КОНТЕКСТІ МОЖЛИВОСТЕЙ І РИЗИКІВ	92
Селезньова Ю.О. ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА И МЕТОДЫ ЕЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ	94
Синюк А.О., Підгірний А.Т. КРЕДИТНІ РИЗИКИ БАНКІВ ТА МЕТОДИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ	95
Стукан І.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВИМОГ БАЗЕЛЬ-III ДЛЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	97
Херманюк Я.І. ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ДИСБАЛАНСІВ ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ЕКОНОМІЦІ	99
Худолій Ю.С., Свистун Л.А., Завора Т.М. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ КРЕДИТУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ	100
Шот А.П., Бахур Т. ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ДЕПОЗИТНИХ КОШТІВ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	103
Шпонько К.А. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМНО ВАЖЛИВИХ БАНКІВ В УМОВАХ КРИЗИ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ	105

довгострокових кредитів наданих підприємствам залишається низьким, що негативно відображається на їх діяльності. Надаючи короткострокові кредити підприємствам банки сприяють лише заповненню їх короткочасної потреби у ресурсах, але не їх перспективному розвитку.

Аналіз галузевої структури наданих кредитів підприємствам вказує на те, що за даними 2013-2015 рр., найбільший обсяг кредитних ресурсів спрямовувався у сектор роздрібної та оптової торгівлі. Так, у 2015 році ця цифра склала – 265 733 млн. грн (33,7 %). На другому місці – переробна галузь, на кінець 2015 року її обсяг становив 194 288 млн грн (24,7 %). Операціям з нерухомим майном у структурі належало – 75 308 млн грн (9,6 %) [1].

Таким чином, можна визначити такі особливості участі банків в перерозподілі фінансових ресурсів в економіці, які сприяють розвитку дисбалансів, а саме: за строками наданих кредитів зосередження основних довгострокових кредитних ресурсів відбувається в секторі домогосподарств, що негативно відображається на діяльності підприємств, тому що обмежує потенціальні можливості розширення їх ресурсної бази з метою довгострокового зростання; банки хоча й кредитують переважно підприємства реального сектору економіки, що є позитивним з точки зору сприяння розвитку економіки, проте галузевий розподіл наданих кредитів вказує на те, що значна частка галузей, яка кредитується має низький показник створення ВДВ.

В даному напрямі перспективним є розширення довгострокового кредитування підприємств та коригування напрямів галузевого розподілу кредитних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Грошово-кредитна статистика [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=24338412&cat_id=12063884
2. Ковернінська Ю.В. Фінансове посередництво та його вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці України: автореф. дис. канд. екон наук: 08.00.08 / Ю.В. Ковернінська ; УДФСУ. – Ірпінь, 2016. – 20 с.
3. Словник іншомовних слів [Електронний ресурс] / С. Морозов, Л. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – 680 с.

Юлія Худолій, к.е.н., доцент

Людмила Свистун, к.е.н., доцент

Тайна Завора, к.е.н., доцент

*Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка,
м. Полтава, Україна*

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ КРЕДИТУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ

Енергоефективність передбачає ефективне або раціональне використання енергетичних ресурсів, використання меншої кількості енергії для забезпечення того ж рівня енергетичного забезпечення будівель або технологічних процесів на виробництві. Для населення – це значне скорочення комунальних витрат, для країни – економія ресурсів, підвищення продуктивності промисловості та її конкурентноздатності.

З цією метою постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2010 року № 243 було затверджено Державну цільову економічну програму енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива. Реалізація Державної програми дасть змогу, зокрема:

знизити рівень енергоемності ВВП на 20% порівняно з 2008 роком; оптимізувати структуру енергетичного балансу держави; зменшити залежність України від імпортованих енергоносіїв; зменшити обсяг виробничих витрат енергоносіїв на 10%, а невиробничих – на 25% [1].

Слід зазначити, що виконання заходів за завданням Державної програми щодо удосконалення законодавства, у її початковій редакції, мало фінансуватися за рахунок коштів державного бюджету протягом усього терміну дії програми. Проте початковий плановий показник фінансування цього завдання (81,5 млн. грн.) було зменшено в 5,6 раза з припиненням його виконання у 2014 році. При цьому також зменшено планові показники кількості розроблених нормативних актів – у 7,5 раза (з 30 до 4), стандартів – у 4,8 раза (з 500 до 105).

Необхідно відзначити, що у 2012–2015 роках з метою залучення на виконання Державної програми коштів, які надійшли від ЄС за Угодою про фінансування програми «Підтримка виконання Енергетичної стратегії України в галузі енергоефективності та відновлювальних джерел», програма була доповнена заходами щодо стимулювання населення та юридичних осіб (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) та житлово-комунальних кооперативів (ЖКХ) до впровадження енергоефективних заходів шляхом, зокрема, компенсації їм за рахунок коштів державного бюджету частини суми банківських кредитів. На користь цих осіб державою відшкодовано у 2014 році – 2,4 млн. грн., у 2015 році – 301,9 млн. грн. Ці кошти дали можливість залучити кредитні кошти на зазначені заходи: у 2014 році – 12,4 млн. грн., у 2015 році – 918,9 млн. грн.

Запланований обсяг фінансування Програми становить 346 млрд. грн., у тому числі 7,7 млрд. – за рахунок державного бюджету; 15 млрд. – за рахунок місцевих бюджетів; 323,3 млрд. – за рахунок інших джерел. Однак динаміка здійснення програми за 2010-2016 роки засвідчує, що її не буде виконано з огляду на нереальність закладених фінансових показників (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги фінансування Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010-2016 роки, млн грн*

Рік	Державний бюджет		Місцеві бюджети		Інші джерела		Всього	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
2010	600,0	173,8	1800,0	381,3	6780,1	159,0	9180,1	714,1
2011	910,0	282,0	2000,0	1416,1	27936,4	7268,6	30846,4	8966,7
2012	827,5	57,0	2300,0	492,4	40581,0	8238,1	43708,5	8787,5
2013	1766,8	-	2650,0	834,4	62883,4	15096,4	67300,2	15930,8
2014	498,1	2,4	2950,0	572,8	86409,4	10369,9	89857,5	10945,1
2015	405,3	301,9	3300,0	500,0	98716,5	600	102421,8	1401,9
Травень 2016	893,8	236,57	31,5	3,3	-	-	925,3	239,87
Разом	5901,5	1053,67	15031,5	4200,3	323306,8	41732	344239,8	46985,97

* Джерело: [2]

Дані таблиці 1 свідчать, що планові завдання з фінансування Державної програми протягом терміну її дії не досягаються. Станом на 01.01.2015 загальний плановий показник фінансування заходів Державної програми за усіма джерелами виконано лише на 13,2 відсотка.

У лютому 2017 року рішенням Уряду програми з енергоефективності у 2017 році було відновлено. Незабаром, після підписання договорів про співпрацю з

Держенергоефективності, державні банки – Ощадбанк, Укргазбанк, Укрексімбанк, а відтепер ще і Приватбанк поновили видачу «теплих» кредитів як для ОСББ/ЖБК так і для фізичних осіб.

Крім державної цільової економічної програми енергоефективності заходи з підвищення енергоефективності та енергозбереження здійснювалися також у рамках виконання відповідних регіональних і галузевих програм. У 2016 р. налічувалося близько 200 регіональних/міських програм відшкодування частини відсотків/суми за кредитами для населення та ОСББ (ЖБК) на утеплення).

Розглянемо ці програми детальніше. Протягом 2016 р. прийнято 17 обласних програм. Відшкодування відсотків/суми кредитів здійснюється в основному фізичним особа та ОСББ. Найбільший обсяг фінансування у 2016 році мали Львівська (16500000 грн.) та Житомирська (2632000 грн.) області, найменший – Кіровоградська (200000 грн.) та Чернівецька (100000 грн.) області.

Що стосується місцевих програм то у 2016 році найбільший обсяг фінансування для фізичних осіб мали м. Суми (1200000 грн.), м. Одеса (1000000 грн.) та м. Чернівці (600000 грн.), найменший – м. Ржищів, м. Острог, м. Канів (10000 грн.) та м. Ватутіне (2000 грн.). Щодо компенсації з місцевих бюджетів, то найбільший обсяг компенсації мають м. Одеса (683000 грн.) та м. Енергодар (268091 грн.).

Крім міських програм відшкодування відсоткової ставки/тіла кредиту для фізичних осіб, також реалізуються міські програми фінансування енергоефективних заходів для ОСББ.

Крім вище перелічених програм державою запроваджено пільгову програму кредитування заходів з енергозбереження для власників індивідуальних будинків. КМУ від 8 квітня 2015 року прийнято постанову, якою передбачено відшкодування частини суми кредиту у розмірі 30% на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів. Для ОСББ та ЖБК передбачено компенсацію у розмірі 40%. Види пільгових кредитів для населення на впровадження ЕЕ наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Кількість пільгових кредитів для населення*

Кредити для ОСББ	Кредити для населення
1. АТ «МетаБанк»: кредитна програма беззаставного кредитування ОСББ та ЖБК.	1. ПАТ «Кредобанк»: кредит на ремонт/реконструкцію нерухомості.
2. ПАТ «ОКСІ БАНК»: надання в лізинг (оренду) обладнання для енергозбереження.	2. ПАТ АКБ «Львів»: кредити на енергозбереження.
3. Кредитування ОСББ та ЖБК від Укргазбанку в рамках Державної програми підтримки енергоефективних проєктів.	3. Кредитна програма «Тепла оселя» від Укргазбанку для фізичних осіб.
4. Кредитна програма «Ощадний дім» від Ощадбанку для ОСББ та ЖБК.	4. Кредитна програма «Ощадний дім» від Ощадбанку для населення.

* Джерело: складено авторами на основі [2]

Отже, проаналізувавши державні програми кредитування програм енергоефективності, можна зробити висновок, що на державному рівні здійснюється реалізації національного плану дій з розвитку енергоефективного ринку. В Україні діє Державна цільова економічна програма енергоефективності, прийнято близько 200 місцевих програм кредитування енергоефективного обладнання. Однак заплановані обсяги державного фінансування не виконуються, що суттєво уповільнює реалізацію програми, а саме зменшення енергетичної імпортозалежності, скорочення витрат енергоносіїв, оптимізацію структури енергетичного балансу держави.

Список використаних джерел:

1. Постанова КМУ «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2017 роки» від 1 березня 2010 р. № 243 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF>

2. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на здійснення заходів у сфері енергоефективності та енергозбереження [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16748159/Zvit_3-2.pdf?subportal=main.

Анна Шот, к.е.н., доцент

Тетяна Бахур, магістр 2 курсу

Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ДЕПОЗИТНИХ КОШТІВ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Банки є одним із найпотужніших секторів українського фінансового ринку, а грошові ресурси акумульовані комерційними банками у формі депозитів є важливим джерелом інвестування економіки країни. Для стабільного функціонування та виконання своїх функцій, банк повинен мати відповідну ресурсну базу, основним джерелом якої є депозитні кошти.

Нестабільна економічна та політична ситуація в країні, велика конкуренція, змушують банки вести постійний пошук нових шляхів залучення клієнтів. Враховуючи низький рівень доходів основної маси населення, введення оподаткування відсотків за депозит, високий ризик неповернення коштів та інші негативні фактори стримують потенційних вкладників. У зв'язку з цим актуального значення набуває вивчення сучасного стану депозитного ринку України та факторів впливу на рішення потенційних клієнтів щодо вибору фінансової установи та терміну розміщення депозитів.

Проведений аналіз діяльності комерційних банків показав, що приплив до банків коштів населення та бізнесу був основним фактором, який забезпечив високу ліквідність банківської системи протягом останнього року. Скасування лімітів на зняття гривневих вкладів та значне підвищення лімітів на зняття валютних коштів позитивно вплинуло на динаміку депозитів. На сьогодні тенденція депозитного портфеля така, що кошти переміщуються у державні банки та банки із західним капіталом. У клієнтському портфелі переважають короткострокові депозитні вклади строком до 1 року, існує тенденція до зростання обсягу вкладів на вимогу (на 01.01.2017 р. - 48,2%), а частка коштів, залучених в іноземній валюті складає близько 50%[3].

З огляду на вищевказане розглянемо динаміку обсягів депозитних операцій вітчизняних банків за 2012-2016 рр. (табл.1).

Однією з причин, яка стримує потенційних клієнтів до депозитних вкладів є здатність банку своєчасно та в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язанням (показник достатності регулятивного капіталу Н2). Відомо, чим вище значення цього показника, тим більша частка ризику, що її беруть на себе власники банку. І навпаки, чим нижче значення показника, тим більша частка ризику, що її приймають на себе кредитори та вкладники банку. За досліджуваний період по всій банківській системі внаслідок трикратної девальвації відбулося зменшення нормативу Н2.

Наукове видання

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА: ВЕКТОР РОЗВИТКУ

**Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції
(м.Ужгород, 26 квітня 2017 року).**

*Відповідальний за випуск: Варцаба В.І., д.е.н., доцент, завідувач кафедри
фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «УжНУ».*

Матеріали подані в авторській редакції

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman

Ум.друк.арк. __. Обл.вид.арк. __

Зам. №27. Наклад 100 прим.

Видавництво УжНУ «Говерла».

88000, м.Ужгород, вул.Капітульна, 18.

E-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

*Свідоцтво про внесення до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції*

Серія 3т № 32 від 31 травня 2006 року